

DET KONGELIGE
OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENT

Einar Flydal

Deres ref

Vår ref

Dato

20/370-

30. juni 2020

Svar på klage på NVEs vedtak om at Elvia AS har adgang til kontrollavlesing og til å fastsette tariff for å dekke kostnader knyttet til manuell måleravlesing

Olje- og energidepartementet (OED) viser til Einar Flydal sin klage av 16. november 2019 på Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) sitt vedtak av 30. oktober 2019. NVE fant ikke grunnlag for å endre sitt vedtak og klagen ble derfor oversendt OED for endelig avgjørelse 14. februar 2020.

Reguleringsmyndigheten for Energi (RME) er fra 1. november 2019 utpekt av Olje- og energidepartementet (OED) som reguleringsmyndighet i medhold av energiloven § 2-3. RME skal utføre oppgavene som uavhengig reguleringsmyndighet. Klager på enkeltvedtak som er fattet av RME etter 1. november skal behandles av Energiklagenemnda. Da vedtaket i denne saken er fattet før 1. november 2019 behandles klagen av OED. I det følgende viser vi til NVE som mottaker eller avsender av dokumenter og ved henvisning til tidligere saksgang.

NVEs vedtak

NVEs vedtak av 30. oktober 2019 slår fast at Hafslund Nett har adgang til å kontrollere manuelt avleste måleverdier og å fastsette tariff for å håndtere og kontrollere måleverdiene. Videre vedtar de at Hafslund Nett må beregne ny tariff for manuell avlesning i henhold til forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen (forskrift om kontroll av nettvirksomheten).¹

NVE har i sin vurdering vist til at nettselskapene har adgang til kontrollavlesing og å kreve tariff for manuell avlesing av AMS-målere uten aktiv kommunikasjonsenhet etter forskrift om

¹ FOR-1999-03-11-302

måling, avregning, fakturering av netjtjenester og elektrisk energi, nettselskapets nøytralitet mv. (MAF)² og forskrift om kontroll av nettvirksomheten.

NVE skriver at AMS-måleren oppfylder nettselskapets plikt etter avregningsforskriften § 3-3 første og annet ledd. Manuell innhenting av målerstanden er ikke lenger nødvendig etter innføringen av AMS-målere fordi måleren automatisk sender korrekt informasjon. NVE vurderer at det er nettselskapenes ansvar å beslutte hvilke tiltak som sikrer korrekt avregning.

NVE viser til forskrift om kontroll av nettvirksomheten § 17-6 som gir nettselskapene adgang til å fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden. NVE legger til grunn at håndtering og kontroll av manuell måleravlesning anses som en "særskilt tjeneste" fordi måleravlesning anses som en del av tilknytning og bruk av nettet. NVE skriver videre at alle kunder som ikke benytter nettselskapets standardløsning for avlesing, krever en særskilt tjeneste fra nettselskapet som innebærer ekstra kostnader for nettselskapet uavhengig av årsaken til at kunden ikke har AMS-måler med aktiv kommunikasjonsenhet.

NVE vurderer i samme vedtak at Hafslund Nett ikke har beregnet tariffen i tråd med forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 om at nettselskapet kan fastsette tariffer for særskilte tjenester hos kunden og at slike tariffer skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten. NVE presiserer at dette er variable kostnader knyttet til registrering og validering av målerstand, utsending av påminnelse om avlesing, retting av feil levert målerstand og gjennomføring av kontrollavlesning. Videre skriver NVE at faste kostnader knyttet til IT-drift og vedlikehold er kostnader som inngår i nettselskapets ordinære måle- og avregningsansvar og skal derfor dekkes gjennom den ordinære nettleien. NVE opplyser at Hafslund Nett sin tariff for kostnader knyttet til manuell måleravlesning omfatter arbeid knyttet til registrering av manuelle avlesninger, gjennomføring av kontrollavlesning hos kunde, systemkostnader og merkostnader ved overtagelse. NVE vedtar at Hafslund Nett må korrigere beregningen av avlesingstariffen fordi tariffen etter forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 ikke kan omfatte systemkostnader og merkostnader ved overtagelser når kunder flytter. Videre vurderer NVE at Hafslund Nett ikke har overholdt informasjonsplikten i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 13-5 og må utarbeide tilstrekkelig informasjon om hvordan tariffen er beregnet.

Klage på NVEs vedtak

Flydal klager på NVEs vedtak om at Hafslund Nett har adgang til å kontrollere manuelt avleste måleverdier og å fastsette tariff for å håndtere og kontrollere måleverdiene.

Flydal mener at vedtaket fra NVE ikke bør være unntatt offentlighet. Videre ønsker Flydal ny klagefrist til etter fristen Hafslund Nett har fått for å korrigere tariffen, eller ny klageadgang på Hafslund Netts korrigerende tariff.

² FOR-1999-03-11-301

Flydal mener NVE må konstatere at avlesingstariffen ikke kan inneholde kostnader for årlig manuell avlesning uten at nettselskapet faktisk gjennomfører slike kontrollavlesninger. Videre skriver Flydal at NVE ikke tydeliggjør at nettselskapet ikke er pålagt å gjennomføre manuell måleavlesning.

Flydal skriver at klagen på tariffene ikke er ferdigbehandlet fordi vedtaket ikke tar opp helseinnsigelsen ved AMS-målere. Flydal mener at man ikke kan pålegge tariff når kunden har fått fritak fra AMS-måler med kommunikasjonsmodul grunnet helsemessige årsaker.

Flydal skriver videre at NVE bør klargjøre at tariffen må være kostnadsorientert, og at det ikke burde være opp til nettselskapet å bestemme størrelsen på tariffen.

Flydal mener at NVEs vurdering om at håndtering og kontroll av manuelt avleste måledata er en "særskilt tjeneste" som nettselskapet kan kreve en tariff for, er feil, fordi det er nettselskapene som velger å innføre teknologi som øker kundenes helseisriko og gir helseplager.

NVEs oversendelsesbrev

I oversendelsesbrevet av 14. februar 2020 vurderer NVE klagen på vedtaket og viser til sin vurdering i vedtaket samt kommenterer nye anførsler i klagen på vedtaket.

NVE skriver at kontroll og håndtering av manuelt avleste måleverdier har en merkostnad for nettselskapet, og de har derfor akseptert at nettselskapet kan fastsette tariff for disse merkostnadene med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6.

NVE skriver at nettselskapene ikke er pålagt å gjennomføre stedlig kontrollavlesning, men at de selv må vurdere om det er nødvendig for å oppfylle kravet i avregningsforskriften § 3-3 første og annet ledd. NVE presiserer at dersom nettselskapet har lagt inn årlig, stedlig kontrollavlesning i tariffen for alle kunder som ikke har aktiv kommunikasjonsenhet i måleren, er dette i tråd med regelverket så fremt nettselskapet faktisk gjennomfører kontrollavlesningen. NVE vil følge opp at tariffen ikke er satt for høyt i forhold til nettselskapenes kostnader knyttet til å håndtere og kontrollere manuelt avleste måleverdier.

NVE skriver at det er opp til nettselskapet å bestemme hvilken type måler kunden skal ha, gitt at den oppfyller funksjonskravene til AMS i avregningsforskriften § 4-2. NVE oppfordrer nettselskapene å finne gode løsninger som både ivaretar kundenes og nettselskapenes behov.

NVE skriver videre at nettselskapet kan velge å redusere tariffen for kostnader knyttet til manuell måleravlesning i tilfeller hvor kunden har flere målere på samme adresse. NVE skriver at kunder når som helst har mulighet til å be nettselskapet om å aktivere kommunikasjonsmodulen kostnadsfritt og dermed unngå tariffen. NVE vurderer også at installasjon av AMS-målere ikke er i strid med GrL. § 102. NVE skriver at de vurderer om det bør innføres en standardisert tariff for kunder som ikke har fjernavleste målere.

Brev fra Advokatfirmaet Schjødt

Advokatfirmaet Schjødt skrev på vegne av sin klient Einar Flydal et brev 27. februar 2020 til departementet. I brevet skriver de at NVEs vurdering er ufullstendig og de ønsker å påpeke noen sentrale forhold. Schjødt skriver at det er et betydelig antall personer med fritak for AMS-målere som krever tilrettelegging for manuell avlesning, og dermed anses dette som en ordinær del av systemet og ikke en særskilt tjeneste som det kan kreves egen tariff for. Videre presiseres det at fritak for AMS-målere gis av helsemessige grunner og at kostnader skal fordeles på ikke-diskriminerende grunnlag. Kostnadene med manuell avlesning må anses som naturlige driftsutgifter som følge av nettselskapenes økonomisk motiverte valg av teknologi, og ikke en særskilt tjeneste. Videre skriver de at tariffen er satt for høyt og at det ikke kan kreves tariff for kontrollavlesning som nettselskapene selv velger å gjennomføre på tross av at det verken er lovpålagt eller nødvendig. De skriver også at NVE ikke tar opp sentrale forhold, som at det er urimelig å kreve avlesningstariff fra kunder som har AMS-fritak av helsemessige årsaker. Avslutningsvis skriver de at helseproblemene skyldes nettselskapenes valg av teknologi og kunne vært unngått ved bruk av andre løsninger.

Departementets vurdering

Departementet skal i klagebehandlingen vurdere de synspunkter klagerne kommer med. Departementet kan prøve alle sider av saken og ta hensyn til nye omstendigheter, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd. Departementet vil i den forbindelse påpeke at et forvaltningsorgan ikke har noen plikt etter forvaltningsloven § 25 til å imøtegå alt det en part har anført. Departementet vil ta for seg partenes anførsler ut fra det som har relevans for saken og det som eller er av betydning for å begrunne avgjørelse i saken.

Flydal klager på at NVEs vedtak ikke bør være unntatt offentlighet. Hvordan NVE vurderer spørsmål om unntatt offentlighet er deres vurdering. OED behandler derfor ikke dette ankepunktet i klagen. OED gjør egne vurderinger av offentlighet dersom det blir bedt om innsyn i de aktuelle dokumentene.

Flydal anfører at han ønsker ny klageadgang på Hafslund Nett sin korrigerende tariff. Etter forespørsel fra kunder plikter nettselskapet å gi informasjon om beregningsgrunnlag av egne tariffer, inkludert om tariffen for manuell strømvlesning. Nettselskapet skal informere om hvordan tariffen er beregnet, og hvilke kostnadselementer som er inkludert i beregningen. Kunden kan be nettselskapet om informasjon om beregningsgrunnlaget av egne tariffer flere ganger dersom nettselskapet har endret beregningen. Dersom kunde og nettselskap ikke kommer til enighet kan forholdet klages inn til Reguleringsmyndigheten for energi (RME). Energiklagenemnda er klageinstans for RMEs vedtak. Departementet bemerker at Flydal kun har klageadgang på ny informasjon knyttet til beregningen av tariffen og ikke på forhold som allerede er behandlet i tidligere klagebehandling.

Nettselskapets plikt til å installere AMS følger av MAF § 4-1. Utgangspunktet er at alle nettselskaper innen 1. januar 2019 skulle ha installert AMS i alle målepunkt i sitt konsesjonsområde, jf. MAF § 4-5 første ledd. Som annet teknisk utstyr må strømmålere byttes ut med jevne mellomrom. Det er nettselskapene som er ansvarlig for alle målere og

måleverdier i sitt nettområde, jf. MAF § 3-1. Selskapene er dermed også ansvarlig for å drifte og vedlikeholde utstyret. Nettselskapenes eierskap til og ansvar for strømmåleren fremgår også av § 5-1 i standardavtalen kunden inngår med nettselskapet sitt.

Departementet er enige i NVEs vurdering om at regelverket gir nettselskapet adgang til manuell kontrollavlesning av måleverdier. MAF § 3-3 om avlesning av målepunkt, første ledd sier at "Nettselskap har ansvar for at innmating og uttak av kraft i målepunkt blir målt og avlest", og annet ledd sier at "Alle målepunkter skal avleses minimum én gang i kalenderåret.". Det er opp til nettselskapet å vurdere om årlig stedlig kontrollavlesning er nødvendig for å oppfylle kravene som følger av MAF § 3-3 først og annet ledd. Departementet vurderer derfor at Elvia AS har adgang til å utføre manuell kontrollavlesning av kundenes måleverdier.

Alle fritak for installasjon av AMS vil kunne innebære økte kostnader for driften av strømmettet, blant annet fordi nettselskapene får ekstra kostnader knyttet til å håndtere manuelt avleste data og kontrollavlesning. Tariffen for manuell avlesning skal ikke være større enn kostnadene nettselskapet har med slik avlesning, og skal ikke øke nettselskapenes overskudd. Hvis nettselskapene ikke krever en slik avlesningstariff, vil kostnaden for at enkelte kunder har manuelt avlest strømmåler i stedet måtte dekkes gjennom en høyere nettleie for de øvrige strømkundene. NVE skriver at bakgrunnen for tariffen er at kontroll og håndtering av manuelt avleste måleverdier har en merkostnad for nettselskapet. NVE har derfor akseptert at nettselskapet kan kreve disse merkostnadene dekket ved å fastsette et gebyr med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6.

Forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffen § 17-6 sier at "Nettselskapet kan fastsette tariffen for særskilte tjenester hos kunden. Slike tariffen skal reflektere kostnadene forbundet med tjenesten.". NVE har i sin vurdering lagt vekt på at det kan pålegges en tariff fordi måleravlesning inngår som en del av tilknytning og bruk av nettet. Videre vurderer NVE at nettselskapet ved manuell avlesning må benytte en annen løsning enn deres standardløsning for avlesning og oversending av måleverdier, og at dette derfor anses som en særskilt tjeneste. Departementet er enig i NVEs vurdering om at manuell avlesning er en særskilt tjeneste. Departementet vurderer derfor at Elvia AS med hjemmel i forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 17-6 har adgang til å fastsette tariff for kostnader knyttet til manuell måleravlesning i tilfeller der kunden har fått tilbud om AMS-måler, men har motsatt seg at kommunikasjonsmodulen aktiveres.

Departementet er enig med klager i at tariffen for manuell avlesning kun kan basere seg på dokumenterbare kostnader. Departementet viser til NVEs presisering i vedtak av 30. oktober 2019 om hvilke kostnader tariffen kan inkludere og ikke. Videre skriver NVE at tariffen kan inkludere blant annet kostnader knyttet til årlig stedlig kontrollavlesning for kunder som ikke har aktiv kommunikasjonsmodul så fremt nettselskapet faktisk gjennomfører kontrollavlesning. Departementet vurderer i likhet med NVE at nettselskapet kan inkludere kostnader knyttet til årlig stedlig kontrollavlesning i tariffen. Videre er departementet enig med klager om at nettselskapet ikke kan inkludere kostnader knyttet til slik kontrollavlesning

dersom nettselskapet ikke gjennomfører dette. Departementet bemerker at NVE opplyser om at de vil følge opp dette.

Reguleringsmyndigheten for energi (RME) har på vegne av Olje- og energidepartementet sendt et forslag på høring om at tariff for ikke-fjernavleste kunder fastsettes som et standardbeløp i forskrift.³ Forslaget skal sikre at kunden uten fjernavlesing ikke får urimelig høy tariff for ikke å benytte standardsystemet for avlesing og oversendelse av måleverdier gjennom AMS-måleren, samtidig som at det skal sikre at kundene bidrar til å dekke merkostnaden nettselskapet har med å håndtere og kontrollere manuelt avleste måleverdier. Det vil være departementet som eventuelt fastsetter forskriftsendringene etter gjennomført høring.

Flydal skriver at siden fritaket fra AMS-måler er basert på helsemessig ulempe for kunden, bør kunden få slippe tariffen knyttet håndtering og kontroll av manuelle måleravlesninger. Fritak for installasjon av AMS-måler innebærer ikke fritak fra tariffen for å dekke kostnader knyttet til manuell måleravlesning. Departementet vurderer at det er urimelig at øvrige kunder skal dekke kostnaden knyttet til at enkelte kunder har manuelt avlest strømmåler grunnet fritak. Departementet vurderer derfor at kunder med fritak fra installasjon av AMS med aktiv kommunikasjonsenhet må dekke kostnadene knyttet til dette, uavhengig av årsaken til fritaket.

Konklusjon

Klagen har ikke ført frem. Departementet stadfester NVEs vedtak av 30. oktober 2019.

Det gjøres oppmerksom på at departementets avgjørelse er endelig og ikke kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd første punktum.

Med hilsen

Kjell Grotmol (e.f.)
avdelingsdirektør

Kaja Malena Remme
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Elvia AS
Reguleringsmyndigheten for energi - RME

³ http://publikasjoner.nve.no/rme_hoeringsdokument/2020/rme_hoeringsdokument2020_03.pdf

